

A Magyar Mikrobiológiai Társasággal kapcsolatos adatok és gondolatok

RALOVICH BÉLA DR.

1977-ben *Farkas Elek* előadást tartott a *Magyar Mikrobiológiai Társaság* (MMT) 25 éves történetéről az éves nagygyűlésen, amelynek szövege az *Acta microbiol. Acad. Sci. hung.* 24. kötetében (43–45. oldal) jelent meg. A társaság fennállásának 40. évfordulóját 1992-ben Székesfehérváron megünneplő nagygyűlésen adatokat közöltek az első vezetőségről és az I. nemzetközi kongresszusról. A programban megjelent információk, sajnos, nem egészen pontosak.

A megalakulás 50. évfordulója alkalmából 2001-ben *Farkas Elek*, *Földes István* és *Minárovits János* részletes visszaemlékező írást közölt az *Acta Microbiologica et Immunologica Hungarica* folyóirat 48. kötetében (289–294. oldal), *Béládi Iлона* pedig ugyanebben a folyóirat-számban megjelentetett írásával az *MMT* első négy elnökének állított maradandó emléket (295–298. oldal). Úgy gondoljuk, hogy ezen értékes közlemények ellenére is van néhány olyan, a társaság életével kapcsolatos adat és gondolat, amely megérdemli a nyilvánosságot.

Karasszon Dénes 1986-ban az *Annales Immunologiae Hungaricae* című folyóiratban (26. kötet, 15–24. oldal) tiszteletre méltó módon állított emléket *Preisz Hugónak*. Az általa fellelt relikviák alapján megállapította, hogy *Preisz* professzor aktivitásának és javaslatának köszönhetően 1927 novemberében a *Királyi Magyar Természettudományi Társaság* keretei között, mint annak egyik részlegét, megalakították a *Magyar Mikrobiológiai Társaságot*. A társaság elnöke *Preisz Hugó*, alelnöke *Aujeszky Aladár*, segítő titkára *Gozony Lajos*, választott kiadói pedig *Johan Béla* és *Manninger Rezső* lettek. *Preisz* 1940-ben bekövetkezett halála után a II. világháború okozta nehézségek miatt a társaság leépült.

1945 után az élet újraindult. 1946. december 19-től működik a Magyar Tudományos Akadémián négy tudományos osztály, közöttük a IV. A biológiai és orvosi tudományok osztálya. 1949. november 29-én, az új MTA megalakulásakor hat osztály létesült. Az V. az önálló Orvosi tudományok osztálya volt. 1951. december 15-én nyolc osztály lett. 1953. május 30. és 1962. április 5. között az orvosi osztályt újra összevonták a biológiai osztállyal, és az osztályok száma ismét hét lett. 1962. április 6-tól az V. Orvosi Tudományok Osztálya ismét önálló lett, és megint nyolc osztály funkcionált. 1965. április 20-tól pedig létrehozták a ma is működő tízosztályos rendszert.

A rendelkezésünkre álló írásos anyag alapján az MTA elnöksége és *Havas András* között már 1950 augusztusa előtt is történt levélváltás a *Magyar Mikrobiológiai Társaság megalakítása* érdekében. Feltehető, hogy már azt megelőzően is volt próbálkozás, annak dokumentumai azonban ismeretlenek. *Havas* augusztus előtti levelére az elnökség engedélyezte, hogy a magyar szakemberek nagyszabású nemzetközi kongresszust rendezzenek a környező szocialista országok tudósainak részvételével 1951-ben. Ennek a gondolatnak megfelelően a szeptemberi prágai mikrobiológus-kongresszuson részt vevő magyar küldöttség meghívta a csehszlovák házigazdákat, akik a meghívást örömmel vették. *Havas* november 4-ei levelében utalt augusztus előtti írására, amelyben már jelezte, hogy társaság híján a kongresszust nem lehet megrendezni, tehát annak létrehozása elengedhetetlen. Javasolta, hogy az új társaság tartozzon szervezetileg az MTA-hoz, mert a mikrobiológia széles tudomány és gyakorlati területeket érint, ennek következtében több minisztérium alá is tartoznia kellene, ami elképzelhetetlen, továbbá hogy az elnökség hozzon létre egy *kezdeménnyező csoportot* a szakirányok képviselőiből a megalakítás előkészítése érdekében. 1950. november 15-én *Rusznayák István* elnök az alábbi levelet küldte *Havasnak*: „... Dolgozzátok ki a mikrobiológiai társaság alapszabályait és kérjétek engedélyt a társaság megalakítására a Belügyminisztérium Egyesületi Osztályánál, az alapszabályok beadásával és a társaság céljainak és fontosságának megjelölésével, a többi már magától fog menni.” A *Kezdeménnyező Csoport* 1950 decemberében feltehetően megalakult. Tagjainak neve jelenleg ismeretlen. *Havas András* mögött vélhetőleg *Ivánovics György*, *Kotlán Sándor* és *Manninger Rezső* állt. A csoport 1951. január 5-ére hívta össze az *alakuló közgyűlést* (‘N1951). A *közgyűlésen* több mint 150 szakember jelent meg a legkülönbözőbb szakterületekről. *Havas András*, az Országos Közegészségügyi Intézet főigazgatója nyitotta meg a *közgyűlést* az OKI-ban és vázolta az új társaság céljait, feladatait. Azt is bejelentette, hogy a társaságnak 1951 novemberében meg kell rendeznie az I. nemzetközi kongresszust. Utána *Böszörményi József*, az MTA V. Orvosi tudományok osztályának előadója ismertette a társaság alapszabálytervezetét, amelyben célként „az általános mikrobiológia, vírusstan, bakteriológia, mikológia, protozoológia, helmintológia, akaroentomológia, immunitástan és járványtan tudományának fejlesztése” állt. „Ennek eléré-

sére egyesíti a fenti tudományágak orvosi, állatorvosi, növénytermesztési, talajtani és ipari gyakorlati vagy elméleti kérdéseivel hivatásszerűen foglalkozókat tudományos felkészültségük elmélyítésére, tapasztalataik és eredményeik kölcsönös megismertetésére. A társaságon belül alosztályok (szekciók – a szerző beszúrása) alakulhatnak. A társaság kongresszusokat, vándorgyűléseket rendez és folyóiratot ad ki.” *Manninger Rezső* a közgyűlésen elmondta, hogy a vezetőség 11 tagú lesz, és a tagoknak a mikrobiológia minden ágát képviselni kell, amit azonban most, célszerűségi és technikai okok miatt nem lehet betartani. (Csak az OKI-ban voltak meg a működés feltételei!) A csoport javaslata alapján a közgyűlés az alábbi vezetőséget választotta meg egyhangúlag: *Alföldy Zoltán, Farkas Elek, Fűrész István, Havas András, Horváth János, Husz Béla, Kotlán Sándor, Lovrekovich István, Manninger Rezső, Pelc Antal, Szelényi Ferenc*. A számvizsgáló bizottság tagjai: *Ivánovics György* (elnök), *Szirmai János, Zoltai Nándor*. A vezetőség megválasztotta az elnököt: *Havas András*, a főtitkárt: *Farkas Elek*, a titkárt: *Fűrész István*, a pénztárost: *Pelc Antal* és az ellenőrt: *Alföldy Zoltán*. Tehát az MMT megalakult. Később *Rusznayák* értesítette *Havast*, hogy az MTA „... elnöksége 1951. szeptember 3-án megtartott ülésen úgy határozott, hogy a Mikrobiológiai Társaságot az Akadémia irányítása alá helyezi. A társaság munkásságának irányítására és ellenőrzésére egy elnökségi bizottságot állít fel, amelynek tagjai a IV., V., VI. Osztály és a Vegyész Csoport tagjaiból álljanak. Kérem Elnök Elvtársat, hogy a bizottság összetételére vonatkozó javaslatát mielőbb juttassa el hozzám.” *Havas* javaslatát nem ismerjük.

Az egyes állandó bizottságokat, így a Mikrobiológiai Bizottságot is, 1950-ben kezdték szervezni. „Az állandó bizottságok, mint az Orvosi tudományok osztálya önálló hatáskörrel is rendelkező szervei, a megfelelő szakterület legmagasabb szakmai és tudománypolitikai fórumai.” „A bizottságoknak kiterjedt önálló és az osztályvezetőség jóváhagyását igénylő feladatai” voltak. Az első bizottság tagja volt: *Ivánovics György* elnök (1951–1980), *Alföldy Zoltán* titkár, tagok: *Novák Károly* és *Raus Károly*. A további elnök: *Nász István* (1980–1985). 1967-ben a bizottság neve Mikrobiológiai, Járványügyi és Szérumvakcina Bizottságra módosult, majd 1976-ban Mikrobiológiai, Járványügyi és Oltóanyag Bizottságra változott. 1985-ben a mikrobiológia interdiszciplináris voltának megfelelően a IV., az V. és a VIII. osztály közösen hozta létre az Általános Mikrobiológiai Bizottságot, amelynek elnökei: *Szabó István Mihály* (1985–2006) és *Varga János* (2006–). (1960-ban szigorló koromban kerültem *Raus* professzor intézetébe. Az MMT tagjai közé 1964-ben vettem fel az MTA-n megrendezett kongresszus alkalmával. Áhítattal és megilletődve léptem be az Akadémia épületébe, a neves elődeink által is használt folyosókra, termekbe. Nagy izgalommal tartottam meg első előadásomat. Akkor is, mint a későbbiekben is mindig, a „tökéletességre” törekedtem. Akkor még nem tudtam, hogy lehetetlenre

vállalkoztam. 1985-ben az Általános Mikrobiológiai Bizottság tagja lettem.) 1997-ben a bizottság interdiszciplináris jellege tovább bővült a VII. és a X. osztállyal. Az interdiszciplinaritást bizonyítja, hogy az MMT-n kívül az alábbi tudományos társaságok tagjai között is vannak, akik a mikrobiológia valamelyik szegmensével foglalkoznak: a Magyar Zoonosis Társaság, a Magyar Biofizikai Társaság Membrán Szekciója, a Magyar Biokémiai Társaság Nukleinsav Szekciója, a MÉTE Mikrobiológiai, Biotechnológiai és Higiéniai Szakosztálya, a Magyar Hidrológiai Társaság, a Magyar Higiénikusok Társasága, a Magyar Infektológiai Társaság Klinikai Mikrobiológiai Szekciója, a Magyar Immunológiai Társaság, a Magyar Klinikai Diagnosztikai Társaság, a Magyar Mikológiai Társaság, a Magyar Parazitológusok Társasága stb.

Az MTA a mikrobiológia kérdéseit is a szíven viselte. 1962-ben *Rusznayák István* felkérte *Manninger Rezsőt*, hogy tegyen javaslatot egy ad hoc bizottság tagjaira, amely bizottságnak jelentést kell összeállítania 1963 májusáig a hazai helyzetről. A bizottság elnöke: *Manninger Rezső*, tagjai: *Alföldy Zoltán, Backhausz Richárd, Bánhegyi József, Habán György, Horváth István, Horváth János, Ivánovics György, Jeney Endre, Krámer Miklós, Raus Károly, Simon Miklós, Szirmai János, Weiszfeiler Gyula, Zoltai Nándor*. „A mikrobiológiai kutatások helyzetéről” című jelentést az elnökség megtárgyalta és meghozta a 2/1963. számú határozatát: A Központi Orvostudományi Kutató Intézet mikrobiológiai osztálya legyen önálló kutatócsoport. Megvizsgálandó, hogy szükség van-e önálló, országos mikrobiológiai intézet létesítésére. A molekuláris biológia művelése feltételeit meg kell teremteni. Az F.M. figyelmét felhívják, hogy a Növényvédelmi Kutató Intézet mikrobiológiai részlegének nem kielégítő a helyzete. Az F.M. és a Mü.M. tudására hozzák, hogy mezőgazdasági és ipari célú mikrobiológus-képzés az illetékes egyetemeken vagy egyáltalán nincs, vagy ha van, nem kielégítő.

1982-ben az MTA elnökségének felkérésére *Straub F. Brúnó* vezetésével ismét dolgozott egy alkalmi bizottság (titkár: *Szabó István Mihály*, tagok: *Alföldy Lajos, Böszörményi József, Ferenczy Lajos, Földes István, Holló János, Kétyi Iván, Mészáros János, Nász István, Pólya Kálmán, Szabó Gábor, Szegi József, Szentirmai Attila, Szent-Iványi Tamás, Szeri Ilona, Udvardi Nagy Istvánné és Vörös József*), amely „a hazai mikrobiológia helyzetéről és fejlesztésének javaslatairól” című jelentésében az alábbi következtetéseket fogalmazta meg: Az általános mikrobiológiának mint alaptudománynak a felsőoktatásban lényegesen szélesebb teret kell biztosítani, továbbá az addig még nem, vagy csak kevésbé szerepelt szakterületek rendszeres oktatása is aktuálissá vált. A magasan képzett, specializált mikrobiológusszakember-képzést sürgősen meg kell szervezni. A klinikai mikrobiológiai diagnosztikai hálózat egységesítése és fejlesztése sürgető feladat. A mikrobiológia egyes szakterületei egyenlőtlenül fejlődnek. A népgazdaság számára hasznot hajtó

szakterületek fokozott támogatása indokolt. A mezőgazdasági mikrobiológus-képzés teljes vertikumának beható vizsgálata a szakemberek feltűnően alacsony száma miatt indokolt. Létesüljön önálló, de az *MMT*-vel szorosan együttműködő tudományos bizottság a mikrobiológia különböző szakágainak problémáival kapcsolatos feladatok és törekvések jobb összehangolására. Az Eü.M. és a M.É.M. tegyen közös erőfeszítéseket a korszerű mikrobiológiai munka feltételeinek (táptalajok, eszközök stb.) biztosítása érdekében és a Magyar Nemzeti Mikroorganizmus-gyűjtemény Hálózat továbbfejlesztésére. Az elnökség az 52/1982. számú határozatával a javaslatokat elfogadta, felkérve az elnököt, hogy az illetékes minisztériumoknak küldje meg a jelentést, valamint kérje fel az érintett tudományok osztályait, segítsék elő a célok megvalósulását.

1966-ban megalakult a Magyar Orvostudományi Társaságok és Egyesületek Szövetsége, amelynek az *MMT* is a tagja lett. A továbbiakban az MTA helyett az egészségügyi tárca lett a felügyeleti szerv. Az egészségügyi vezetés, hogy az irányításuk alá tartozó szakmákkal eredményesebben tudjon kapcsolatot tartani, jogi előírásokkal szabályozott módon, tanácsadó szakmai szervezetek, az úgynevezett *szakmai kollégiumok* létrehozását engedélyezte 1989-ben. Az adott szakmai kollégiumot a szakma legjobb hazai képviselői alkotják és rendszeresen üléseznek. Minden ülésen a minisztérium kompetens képviselője is megjelenik. (E sorok írója évekig képviselte a főhatóságot, többek között a Mikrobiológiai Szakmai Kollégium ülésein is.) A megfelelő országos intézetek (OKI, OÉTI, OLI) feladata volt az orvosi mikrobiológiai laboratóriumok (járványügyi, élelmiszer és klinikai) külső minőség-ellenőrzése 1975-től. Jelenleg a QualiCont In Vitro Diagnosztikai Minőségellenőrzési Nonprofit Közhasznú Kft. látja el ezt a feladatot. Az egyetemes és magas szinten végzett munka elősegítése céljából az Eü.M. a *Lányi Béla* által szerkesztett „Járványügyi és klinikai bakteriológia” című (1980) és a *Czirók Éva* szerkesztette „Klinikai és járványügyi bakteriológia” című (1999) kézikönyvek megjelentetését is támogatta.

Az állat-egészségügyi és az élelmiszer-mikrobiológiai, továbbá a mezőgazdasági mikrobiológiai laboratóriumok a M.É.M. égisze alatt működnek. E laboratóriumok munkájának ellenőrzése korábban az Országos Állategészségügyi Intézet és az Országos Élelmiszer-vizsgáló Intézet feladata volt. Jelenleg a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Központi Laboratóriumi Koordinációs Osztálya látja el ezt a feladatot.

1989-ben az *MMT* társadalmi szervezetté alakult, majd a körülmények változása miatt a vezetőségnek 1990-ben az *MMT Alapítványt* kellett létrehoznia, amely a MOTESZ Szövetségi Tanácsának partnere, de jogi felügyeletét ismét az MTA látja el. 2005 óta a *társaság/alapítvány* évente a nagygyűlés vagy a kongresszus rendezése mellett mindig tart egy szakmai programmal is kibővített közgyűlést.

Az *MMT*-n belül most hat, a bakteriológiai, az immunológiai, az ipari mikrobiológiai, a mezőgazdasági és élelmiszer-mikrobiológiai, a mikológiai és a virológiai szekció dolgozik. A Mikológiai Szekciót 1956-ban *Bánhegyi József* hozta létre és ő volt az első elnöke. Később a mikológiával foglalkozók a társaságtól függetlenül megalakították a Magyar Mikológiai Társaságot 1992-ben. Az Immunológiai Szekció 1958-ban alakult meg és *Kesztyűs* vezetésével önállóan olyan eredményesen működött, hogy 1971-ben a Magyar Immunológiai Társasággá alakult át. Az *MMT*-ben egy Immunológiai Szekció ezután is tovább tevékenykedett, összefogva a mikrobiális immunológiával foglalkozókat. A szekciót először *Joó István* vezette. 1964-ben az állatorvosok ugyancsak a társaságtól függetlenül létrehozták az önálló Magyar Parazitológusok Társaságát. 1965-ben a Bakteriológiai Szekció és a Virológiai Szekció közösen hívta a szakembereket tudományos ülésre. Feltehetően a két szekció már korábban (1958-ban vagy még előbb) megalakult. A Bakteriológiai Szekció első elnökének neve ismeretlen, míg a Virológiai Szekció első vezetője többek szerint *Farkas Elek* volt. A Mezőgazdasági és Ipari Mikrobiológiai Szekció 1975-ben már létezett *Kecskés Mihály* vezetésével. Az Ipari Mikrobiológiai Szekció *Váczai Lajos* sugallatára az 1980-as évek első harmadában önállósult, és első vezetője *Szentirmai Attila* volt hosszú éveken keresztül. A szekció aktívan együtt dolgozik a Magyar Kémikusok Egyesületéből 1970-ben kivált Magyar Biokémiai Társaság Biotechnológiai Szakosztályával. *Kecskés* éveken keresztül eredményesen együttműködött *Kis Istvánnal*, a MÉTE Mikrobiológiai, Biotechnológiai és Higiéniai Szakosztályának vezetőjével. Az Ipari Mikrobiológiai Szekció kiválása után, ennek a közös munkának is köszönhetően, 1985 táján a Mezőgazdasági Mikrobiológiai Szekció kibővült az élelmiszer-mikrobiológiai profillal. A kétprofilú szekció első társelnöke *Kecskés* mellett *Farkas József* volt. A szekciók fontos, aktív szerepet játszanak szakterületük tevékenységének összefogásában, irányításában.

Korábban a hazai mikrobiológusok a külföldi szakfolyóiratok mellett főleg az alábbi magyar folyóiratokban publikáltak: Orvosi Hetilap, 1857-től; Szemészet, 1864-től; Állatorv. Lap., 1878-től; Magyar Orv. Arch., 1892-től; Fogorv. Szle, 1908-tól; Orvosképzés, 1911-től; Népegészségügy, 1920-tól; Gyógyszerészet, 1922-től; Bőrgyógy. Vener. Szle, 1924-től; Közeg. Ért., 1925-től; Tuberkulózis, 1933-tól; Magy. Nőorv. Lap., 1938-tól; Orvosok Lap., 1945-től; Magy. Állatorv. Lap., 1946-tól; Kisérl. Orvostud., 1949-től; Acta med. Acad. Sci. hung., 1950-től; Orvostudomány, 1950-től; Gyermekgyógyászat, 1950-től; Acta physiol. Acad. Sci. hung., 1950-től; Acta vet. Acad. Sci. hung., 1951-től; Gyógyszereink, 1951-től; Acta Pharm. Hung. 1953-tól; Magy. Belorv. Arch., 1955-től; Egészségtudomány, 1957-től; Ann. Immunol. Hung., 1958-tól; Acta paediat. Acad. Sci. hung., 1960-tól stb.

Az alapszabályban megfogalmazott feladatoknak eleget téve a társaság megszervezte új, nemzetközi színvonalú folyóiratának kiadását. Az *Acta microbiol. Acad. Sci. hung.* első füzeté 1954-ben jelent meg. A folyóirat első szerkesztőségének tagjai: *Havas András* főszerkesztő, *Fehér Dániel*, *Horváth János*, *Ivánovics György*, *Kotlán Sándor*, *Manninger Rezső*, *Pelc Antal*, *Szirmai János* pedig szerkesztők voltak. Ez a kiadvány, a többi *Actával* és az *Ann. Immunol. Hung.*-gal együtt jelentős mértékben segítette a magyar kutatók eredményeinek nemzetközi megismertetését. Később a folyóirat nevét *Acta Microbiol. Hung.*-ra (1983) változtatták. 1994-ben pedig abból a célból, hogy az immunológusok is „saját” folyóirathoz jussanak, a neve *Acta Microbiol. Immunol. Hung.*-ra változott.

Jelenleg az *MMT* tagjainak száma 800 feletti. A társaság tagja a *IUMS*-nak (a Mikrobiológiai Társaságok Nemzetközi Uniójának) és a *FEMS*-nek (a Mikrobiológiai Társaságok Európai Szövetségének), továbbá együttműködik több nemzeti mikrobiológiai társasággal is (például: észt, ukrán, szerb, szlovén, szlovák stb.). Az említett kapcsolatok mellett csatlakozott a *Consortium of Affiliates for International Programmes*-hoz és az *American Association for the Advancement of Science*-hez is.

Az *MMT* szakmai elismerést ad (Manninger-emlékérem) hazai tagjainak, és tiszteletbeli tagságot a neves külföldi szakembereknek, a fiatal kutatókat támogatja, valamint tudománytörténeti és kegyeleti tevékenységet is folytat (emlékülések rendezése, emléktábla-, szoborállítás, sírgondozás, koszorúzás stb.). A hazai mikrobiológusok tevékenységét nemcsak a társaság, hanem különböző hazai és külföldi szervek is elismerték (például: Kossuth-díj, állami díj, MTA-díj, emlékérmek stb., illetve külföldi társasági tagság, tiszteletbeli tagság, tagság külföldi szakfolyóirat szerkesztőségében és/vagy nemzetközi szakmai bizottságban, emlékérem stb.).

Az eddig elmondottak mellett említésre érdemes az a tény, hogy az elmúlt évtizedekben és még napjainkban is számos magyar mikrobiológus dolgozott/dolgozik eredményesen a világ különböző országainak különböző intézményeiben és nemzetközi szervezetekben huzamosan vagy esetenként (*European Society Against Viral Diseases*, *IUMS-CIABS*, *ICBN*, *ICSB Subcommittee on Listeria*, *IUMS-ICFMH Working Party of Culture Media*, *WHO* stb.), öregbítve hazánk hírnevét.

Az is előfordult, hogy az *MMT* egyik tagja két sikeres nemzetközi *Listeriosis Symposiumot* rendezett Pécsen az *MTA Pécsi Akadémiai Bizottságának* és a *Pécsi Orvostudományi Egyetem Mikrobiológiai Intézetének* égisze alatt 1972-ben és 1988-ban. A két rendezvény anyaga az *Egészségtudomány 17.*, illetve az *Acta Microbiol. Hung.* 36. kötetében látott napvilágot.

Az elmondottak értelmében érdemes lenne összeállítani a valamilyen hazai és/vagy külföldi elismerést kapott mikrobiológusaink névsorát is.

A tudományos megismerés folyamatos tevékenység, és ez alól a mikrobiológia sem kivétel. Tekintettel a megismerés és a tudományos folyóiratok folyamatosságára és *Karasszon Dénessel* egyetértve, úgy gondoljuk, hogy 2007 végén a magyar mikrobiológusok társaságuk megalakulásának 80. évfordulóját ünnepelhetnék volna. Legyen ez a cikk főhajtás a nagy elődök emléke előtt.

Az MMT által 1951–2008 években rendezett ülések összefoglaló adatai

Rövidítések: E.sz. = előadások száma; K.i. = kiemelt téma; i.m. = in memoriam; P. = poszter; ? = adat nem ismert vagy bizonytalan

A forrás és az évszám megjelölése abban az esetben, ha az adatok nem meghívóból vagy programból származnak (*Acta Microbiol. Acad. Sci. Hung.* = 'Ac1954; Népegészségügy = 'N1951; Orvosi Hetilap = 'OH1953; *Annales Immunologicae Hungaricae* = 'An1958; Réthy Lajos akadémiai doktori disszertáció tézise = 'R.L.1979; 'POTE = A Pécsi Orvostudományi Egyetem tudományos munkásságának bibliográfiája 1967–1974)

1952. január 6–12. I. kongresszus, Budapest, E.sz.: 123
1953. május 8–9. Tudományos ülés, Budapest, E.sz.: 29 'OH1953
1953. szeptember 25–26. Tudományos ülés, Budapest, E.sz.: 31 'OH1953
1954. október 7–8. Tudományos ülés, Budapest, E.sz.: ? 'OH1954
1955. november 3–4. Tudományos ülés, Budapest, E.sz.: 30 'OH1955
1957. október 30.–november 1. II. kongresszus, Budapest, E.sz.: ?, K.t.: Baktérium genetika, Poliomyelitis vírus és diagnosztika, 'OH1957
1958. november 10–11. Vándorgyűlés?, Budapest, E.sz.: ? 'Ac1969
1959. június 9. MMT Mikológiai Szekció ülése, ?, E.sz.: ?
1959. szeptember 22–25. III. kongresszus, Budapest, MMT, MTA, E.sz.: 102, K.t.: Poliomyelitis, Antibiotikum-rezisztencia (szimpózium)
1960. október 4. Nagygyűlés, Budapest, E.sz.: ? 'An1961
1961. október 3–5. IV. kongresszus, Budapest, E.sz.: 175, K.t.: Vaccination against infectious diseases
1962. október 15–17. Nagygyűlés, Budapest, E.sz.: 54 'OH1962
1963. október 28–30. Nagygyűlés, Budapest, E.sz.: 62 'OH1963
1964. szeptember 30.–október 3., V. kongresszus, Budapest, E.sz.: 194, K.t.: Enterobacteriaceae (szimpózium)

15. 1965. január 29. MMT Bakteriológiai és Viroológiai Szekció ülése, Budapest, E.sz.: 15 'OH1965
16. 1966. szeptember 5–7. Nagygyűlés, Debrecen, E.sz.: 85 'Ac1967
17. 1967. november 30. Nagygyűlés, ?, E.sz.: ? 'An1969
18. 1968. november 13. Nagygyűlés, Budapest, E.sz.: ? 'An1971
19. 1969. szeptember 3. MMT, MTA Állategészségügyi Int., OKI, tudományos ülése, Budapest, B. E. Andrews: Mycoplasmák kórokozó jelentősége emberi és állati megbetegedésekben, 'OH1969
20. 1969. október 27. MMT, Fertőző Betegségek Orvosainak Társ., Magyar Hyg. Társ., Magyar Pathol. Társ. tudományos ülése, Budapest, E.sz.: 10, K.t.: 1969. évi influenzajárvány, 'OH1969
21. 1969. október 28. Tudományos ülés, Budapest, E.sz.: 10 'OH1969
22. 1969. október 29. MMT Bakteriológiai és Viroológiai Szekció ülése, Budapest, E.sz.: 25 'OH1969
23. 1970. szeptember 30. Nagygyűlés, Veszprém, E.sz.: ? 'An1971
24. 1971. június 27.–július 3. 2nd International Congress for Virology, Budapest, K.t.: Viral nucleic acid (szimpózium, 10 előadó), Structure and function of viral components (szimpózium, 6 előadó), Replication of viruses (szimpózium, 4 előadó), Moving frontiers in medical virology (szimpózium, 7 előadó), Viruses related to cancer (szimpózium, 6 előadó), E.sz.: 29 (workshops)
25. 1971. november 16–18. Nemzetközi konferencia a mikrobiológiai gyorsdiagnosztikáról, Budapest, E.sz.: ? 'Ac1972
26. 1972. október 19–21. Nagygyűlés, Kőszeg, E.sz.: 93 'Ac1973
27. 1973. április 10–13. Symposium on Oral Enteric Bacterial Vaccines, Budapest, E.sz.: ? 'POTE
28. 1973. szeptember 4–8. VI. kongresszus, Budapest, E.sz.: 88
29. 1973. ? 13th Internat. Congress of Biological Standardization, E.sz.: 122 'Ac1977
30. 1974. augusztus 22–24. Nagygyűlés, Szeged, E.sz.: 98
31. 1975. augusztus 27–29. Nagygyűlés, Sopron, E.sz.: 129
32. 1976. szeptember ?. Symposium on Pyrogenicity ... of Biol. Preparations, Budapest, E.sz.: ? 'Ac1977
33. 1976. szeptember 6–9. VII. kongresszus, Budapest, E.sz.: ? 'Ac1977
34. 1977. augusztus 29.–szeptember 1. Nagygyűlés, Gyula, E.sz.: 88
35. 1978. ?. Nagygyűlés, Debrecen, E.sz.: ? 'R.J.1979
36. 1979. augusztus 27–29. VIII. kongresszus, Budapest, E.sz.: 101
37. 1980. augusztus 7–9. Nagygyűlés, Veszprém, E.sz.: 152
38. 1981. augusztus 27–29. Nagygyűlés, Pécs, E.sz.: 157
39. 1982. augusztus 23–25. Nagygyűlés, i.m.: Koch, Debrecen, E.sz.: 156
40. 1983. augusztus 23–25. IX. kongresszus, Budapest, E.sz.: 174
41. 1984. augusztus 22–24. Nagygyűlés, Nyíregyháza, E.sz.: 127
42. 1985. augusztus 21–24. Nagygyűlés, i.m.: Preisz, Kecskemét, E.sz.: 132
43. 1986. április 21. Tudományos ülés, Budapest, J. C. Chermann: LAV és az AIDS kórokozója, 'OH1986
44. 1986. szeptember 1–3. Nagygyűlés, Gödöllő, E.sz.: 169
45. 1987. augusztus 26–29. X. kongresszus, Szeged. E.+P.sz.: 120+47, K.t.: Biotechnology and Industrial Microbiology (szimpózium), E.+P.sz.:13+30, Biology of Interferone System (szimpózium), E.sz.: 29, Latent and Persistent Viral Infections (szimpózium), E.sz.: 6
46. 1988. augusztus 25–27. Nagygyűlés, Kaposvár, E.+P.sz.: 102+18
47. 1988. szeptember 12. MMT Bakteriológiai Szekció ülése, Budapest, H. Hashimoto: Antibiotikum rezisztencia gének
48. 1989. április 18. Takátsy 75. születésnap emlékülés, Budapest,
49. 1989. június 23. Tudományos ülés, Budapest, Per-Anders Mardh: Chlamydia pneumoniae
50. 1989. július 24–28. MMT Mikológiai Szekció Trilaterális Élesztő szimpózium, Sárospatak, E.sz.: ?, K.t.: ?
51. 1989. augusztus 24–26. Nagygyűlés, Eger, E.+P.sz.: 111
52. 1989. november 22. MMT Bakteriológiai Szekció és a Laboratóriumi Diagnosztikai Társaság tudományos ülése, Budapest, E.sz.: ?, K.t.: ?
53. 1990. augusztus 22–24. Nagygyűlés, Sopron, E.+P.sz.: 114
54. 1991. június 6. Becton Dickinson tudományos ülés, Budapest, E.sz.: ?
55. 1991. augusztus 22–24. XI. kongresszus, i.m.: Preisz, Budapest, E.+P.sz.: 150, K.t.: Virusvakcinák ellenőrzése és termelése, Antibiotikumok és rezisztenciafaktorok hatásának molekuláris mechanizmusa, MERCK Fluorocult szimpózium, Lactoferrin szimpózium
56. 1992. július 7–9. Jubileumi nagygyűlés, Székesfehérvár, E.+P.sz.: 74+41
57. 1992. augusztus 23–27. XI. European Meeting on Genetic Transformation, Budapest, E.sz.: 53, K.t.: DNA transfer and gene expression in microorganisms
58. 1992. november 10. Tudományos ülés, Budapest, Elisabeth McFall előadása

59. 1992. november 19. MMT és a Magyar Biofizikai Társaság Membrán Szekciójának közös tudományos ülése, Budapest, E.sz.: ?, K.t.: ?
60. 1993. március 17. Tudományos ülés, Budapest, Marshall Horowitz: Adenovirus DNA Replication
61. 1993. augusztus 16–18. Nagygyűlés, Győr, E.+P.sz.: 132
62. 1994. augusztus 23–25. Nagygyűlés, Szolnok, E.+P.sz.: 100, K.t.: Gastrointestinalis fertőzések klinikai, epidemiológiai és mikrobiológiai jellemzése
63. 1995. augusztus 23–25. XII. kongresszus, i.m.: Pasteur, Budapest, E.+P.sz.: 179, K.t.: Host parasite interactions
64. 1996. augusztus 21–23. Nagygyűlés, Nyíregyháza, E.+P.sz.: 107, K.t.: New Pathogens – New Role of Old Pathogens
65. 1997. augusztus 25–27. Nagygyűlés, i.m.: Hógyes, Szekszárd, E.+P.sz.: 127, K.t.: A Shizosaccharomycesek mint a modern mikrobiológiai kutatások modellszervezetei
66. 1998. augusztus 24–26. Nagygyűlés, i.m.: Löffler és Frosch, Miskolc, E.+P.sz.: 167, K.t.: Mikológia a molekuláris biológia szintjén
67. 1999. szeptember 1–4. 3rd Annual Meeting of the European Society for Clinical Virology, Budapest, E.sz.: 46, P.sz.: 143, K.t.: ESCV Discussion Meeting on Proficiency Panels, 9 előadás (szimpózium), Pre-Congress Joint Meeting of the ESCV and of the Hungarian Society for Microbiology, 8 előadás (szimpózium), Organon Technika Workshop, 4 előadás (szimpózium)
68. 1999. augusztus 29.–szeptember 1. XIII. nemzetközi kongresszus, i.m.: Ivánovics, Budapest, E.+P.sz.: 276
69. 2000. augusztus 24–26. Nagygyűlés (I. szlovák-magyar közös ülés), Keszthely, E.+P.sz.: 164
70. 2001. október 10–12. Jubileumi nagygyűlés, Balatonfüred, E.+P.sz.: 179
71. 2002. október 8–10. Nagygyűlés. Balatonfüred, E.+P.sz.: 150
72. 2003. október 5–8. NATO Advanced Research Workshop „Emerging Biological Threat”, Budapest, E.sz.: 30.
73. 2003. október 9–11. XIV. nemzetközi kongresszus, Balatonfüred, E.+P.sz.: 232, K.t.: Resurgence of Streptococcal Infections; Emerging Infections and Eradication Programmes; Molecular Physiology of Industrial Fungi
74. 2004. október 7–9. Nagygyűlés, i.m.: Farkas és Dömök, Keszthely, E.sz.: 208, K.t.: X. Fermentációs kollokvium
75. 2005. október 26–28. Nagygyűlés (I. Central European Forum for Microbiology “CEFOM”) i.m.: Rauss, Keszthely, E.+P.sz.: 286, K.t.: Transforming Viruses and Neoplasia
76. 2006. október 18–20. Nagygyűlés, Keszthely, E.sz.: 185
77. 2007. július 18–20. XV. nemzetközi kongresszus, i.m.: Lányi, Budapest, E.+P.sz.: 226, K.t.: Beta-lactamase
78. 2008. október 15–17. Nagygyűlés, i.m.: Aujezsky és Farkas, Keszthely, E.+P.sz.: 115+64, K.t.: XI. Fermentációs kollokvium, Mikrobiális élelmiszerbiztonság

Megjegyzés

A kongresszusok számozása a fellelhető írásokban sajnálatos módon következetlen. Mivel egyes programokat nem sikerült megszerezni, a felsorolás lehet, hogy nem teljes. Egyes adatok mint publikációk lábjegyzetei jelentek meg és nem mindig pontosak. Az 1956. évi rendezvényre utalást nem találtunk. A társaság hat tudományos ülést rendezett 1957 végéig. 1958 elején megalakult az *MMT Immunológia Szekciója*, amely a továbbiakban „saját életét élte”, külön tartva tudományos üléseit, amelyek felsorolása egy másik közleményben – *Ralovich Béla: Az 50 éves Magyar Immunológiai Társasággal kapcsolatos adatok és emlékeim (Orv. Hetil., 2008, 149, 1907–1909.)* – található. A hivatkozás nélküli rendezvények adatai az eredeti programból származnak.

Köszönetnyilvánítás

A szerző köszönetét fejezi ki *Hay Dianának* (Budapest) az MTA Levéltára pótolhatatlan dokumentumainak másolatáért, *Berencsi Györgynek* (Budapest) az *MMT* 1988–1993 közötti tevékenységét bemutató írásáért és néhány programfüzetéért, *Emőd Leventének* (Pécs) és *Nagy Bélának* (Budapest) a tulajdonukban lévő programok szíves kölcsönadásáért és szóbeli tájékoztatásukért, az Országos Epidemiológiai Központ Könyvtára *munkatársainak* (Budapest) az adatgyűjtéshez nyújtott segítségükért, továbbá *Böszörményi Józsefnek* (Budapest), *Farkas Józsefnek* (Budapest), *Kiss Istvánnak* (Budapest), *Kovács L. Gábornak* (Pécs), *Kovács Sándornak* (Budapest), *Novák Ervinnek* (Budapest) és *Szentirmai Attilának* (Budapest) az értékes információkért.

A szerző hálásan megköszönné bárkinek azon, hivatalos dokumentum másolatával igazolt segítségét, aki a felsoroltakat kiegészítené, pontosítaná.

(Ralovich Béla dr.,
Balatonberény, Rozmaring utca 13., 8649
e-mail: ralovich.bela@freemail.hu)